

Světová ekonomika

o 4,0 %), ovšem současně s vysokými mírami nezaměstnanosti a deficity rozpočtů a zahraničního obchodu.

Dva významné ekonomické činitele zůstávaly i při slibném celkovém vývoji záporné: stav státních rozpočtů (deficity) v hlavních evropských zemích a neklesající nezaměstnanost. Ta se v průběhu roku 2003 v zásadě neměnila a dosahovala 8,8 % bez naděje na výrazné zlepšení. Pokud jde o rozpočtové deficity, určovala maastrichtská smlouva horní hranici 3 % HDP. Evropská komise předvídala ve zmíněné jarní prognóze nové zadlužování důležitých ekonomik eurozóny v průměru ve výši 2,3 % HDP (**Graf č. IV/3**). Nejvýraznějšími příklady překročení (nedodržování) maastrichtských kritérií byly – vedle Portugalska – dvě nejsilnější ekonomiky zóny, Francie a Německo. V případě Německa se počítalo s deficitem 3,4 % HDP, pro Francii s 3,7 procenta (přičemž se reálný francouzský schodek blížil stále více 4 %), pro Portugalsko s 3,5 %. Poněvadž Portugalsko kritéria nedodrželo už v roce 2001, zbylé dvě země v roce 2002, zahájila komise řízení, na jehož konci hrozil všem finanční postih. Nicméně Rada ministrů financí a hospodářství zemí eurozóny (Ecofin) se v listopadu roku 2003 usnesla konečně rozhodnutí odložit a vyčkat dalších důvodů a vysvětlení ze strany postižených.

Rozšíření EU

Deset nových členů bylo v roce 2003 přijato v zásadě na růstové stezce bez nebezpečí inflace. U poloviny z nich – ČR, Maďarska, Polska, Slovenska a Slovinska – vzrostl kumulovaný HDP v letech 1995–2002 o 27 %, kdežto u dosavadních 15 členů EU jen o 17 %. Hospodářská dynamika těchto států překvapuje o to více, že Evropská unie, jež odebírá asi 70 % jejich vývozu a dodává zhruba 60 % dovozu, značné růstové impulzy sotva poskytuje. Ty pocházejí hlavně z domácí poptávky. Spotřeba roste, jelikož mzdy však stoupají jen mírně, je spíše podněcována klesajícím sklonem k úsporám. Významným faktorem jsou přitom investice ze zahraničí. Ty také napomáhají v posledních osmi letech výraznému zvyšování produktivity práce, jež se v tomto období v Maďarsku zdvojnásobila, v Polsku stoupla asi o 80 %, v dalších pěti zemích oblasti vzrostla zhruba o polovinu. Výroba náročná na práci je postupně nahrazována výrobou náročnou na kapitál. Přes úspěchy v zahraničním obchodě zůstávají však citelné deficity, financované zpravidla přímými investicemi a operacemi na finančních trzích. Je ovšem pravděpodobné, že po skončení privatizací a při rostoucí repatriaci zisků cizích investorů se deficity ještě zvýší, takže mohou nastat finanční problémy.

Pracovní náklady jsou ve všech přistupujících zemích nižší než náklady u dosavadních členů EU (ve Slovinsku, kde je mzdová úroveň poměrně nejvyšší, představují 33 % průměru EU, v Polsku je to 22 %).

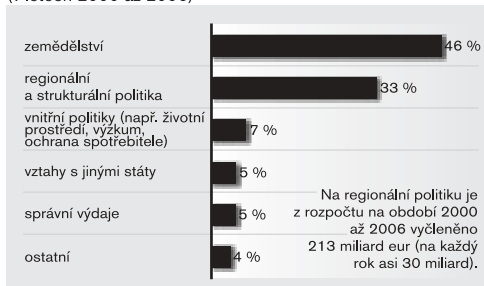
Pokud jde o nezaměstnanost, odhaduje se, že by mohla být odbourávána teprve při růstu přesahujícím ročně 4 %. (Zvláště strukturální nezaměstnanost v zemědělství je podle zprávy vypracované pro Evropskou komisi »jednou z nejvýznamnějších politických výzev v kandidátských zemích«.) K tomu by však bylo zapotřebí i silnějších impulzů ze zahraničního obchodu, tj. vyššího růstu v dosavadních zemích EU. Rozpočtové deficity nových členů byly zpravidla vyšší než plánované. Nejvyšší deficit, 9,4 %, vykazovalo Maďarsko, nejnižší Slovinsko.

Náklady na rozšíření ilustrují **Graf č. IV/4** a **Tab. č. IV/4** a **5**. Všichni noví členové budou po přístupu příjemci netto, přičemž

Graf č. IV/4

Výdaje z rozpočtu Evropské unie

(v letech 2000 až 2006)

Zdroj: Evropská komise